

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO KRAKOWSKIEGO

Kraków, dnia 17 września 1931 r.

TREŚĆ:

Pozycja	Str.
129. Odezwa do Nauczycielstwa	206
130. Rozporządzenie Ministra Poczty i Telegrafów o warunkach i zasadach obowiązujących przy wysyłaniu przesyłek, zwolnionych od opłaty pocztowej	207
131. Zarządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego o sposobie wykonywania robót budowlanych z kredytów pozabudżetowych Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego	209
132. Diety dla kierowników pedagogicznych w hufcach szkolnych p. w.	216
133. Wyjaśnienie o obniżeniu wynagrodzeń o 15%	217
134. Zamawianie druków	218
135. Zabronienie uprawiania handlu obnośnego w urzędach państwowych	218
136. Sporządzanie list płatniczych	219
137. Uzupełnianie i prostowanie wykazów stanu służby	220
138. Obchód setnej rocznicy odkrycia Faradaya	220
139. Egzaminy na nauczyciela szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich	221
140. Czasopismo „Propaganda“	222
141. Nadanie praw szkół państwowych seminarjom nauczycielskim	222
142. Uzupełnienie składu komisji egzaminacyjnych dla praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych	222
143. Ruch służbowy	223
144. Konkursy	226
145. Komunikaty	228
146. DZIAŁ NIEURZĘDOWY:	
Odezwa	233
O selekcji uczniów w gimnazjach	233

Pozycja	Str.
Sprawa kształcenia pracowników oświatowych	237
Zapiski biblijograficzne	241
Najnowsze wydawnictwa	243
147. Ogłoszenia	244

129.

Nr. O. 2301/31.

Kraków, dnia 7 września 1931 r.

Do

Nauczycielstwa Okręgu!

Ciężkie i bolesne objawy światowego przesilenia gospodarczego nie ominęły także naszego Państwa. Nie omijając żadnych komórek życia społecznego, nawiedziły także szkołę, jej nauczycieli, młodzież i rodziców.

Nakazane prawem samoobrony wprowadzenie oszczędności budżetowych zastaje u progu nowego roku niektóre szkoły pomniejszone w dotychczasowym wyposażeniu w etaty osobowe i oddziały.

Zdaję sobie sprawę z tego, że stan taki może wprowadzić część Nauczycielstwa w chwilowe zakłopotanie przy obmyślanu najważniejszych dróg pracy w zmienionych nieco warunkach. Doświadczony jednak nauczyciel w organizowaniu życia szkolnego w czasach zaborczych, w czasie wielkiej wojny i w trudnych chwilach na początku odrodzonego Państwa, da dalsze dowody ideowego wysiłku jak najlepszego oddania się tak dotąd bujnie rozwijającej się szkole polskiej.

Przełomowy w świecie i w Polsce okres niedomagań gospodarczych zmusza każdego obywatela do ofiar i wydobycia z siebie niezłomnej woli rzetelnej współpracy nad złagodzeniem istniejącego stanu. Szkoła jako bardzo czuła część organizmu społecznego, nie może zasklepiać się tylko w nauczaniu i pozostać poza brzegami całokształtu zagadnień publicznych.

Praca wychowawcza szkoły, dotykająca wielorakich zagadnień życia obywatelskiego i państwowego, praca nacechowana ożywioną chęcią i szczerem przekonaniem w pomaganiu Rządowi w zwalczaniu trudności gospodarczych i budowaniu mocarstwowego Państwa, będzie bezsprzecznie podstawą poważnych wysiłków szkoły na najbliższą przyszłość. Zdrową oznaką umiejętnego powiązania szkoły z życiem będzie większe zbliżenie się Nauczycielstwa do zagadnień i problemów dotyczących racjonalnego utrwalania niepodległego bytu i przeciwdziałanie niespołecznym i niepaństwowym dążnościom mniej wyrobionych grup.

Chciałbym, by Nauczycielstwo przez swą ofiarną pracę nad kształ-

towaniem umysłów i serc młodego pokolenia i przez większy wymiar pracy publicznej zdobyło swój dawny, znacznie wyższy, autorytet i wdzięczność ze strony społeczeństwa za bezinteresowne swe wysiłki.

Czeka nas trud wielki, ale napewno owocny. Przez naszą pracę wychowawczą na terenie szkoły docierać musimy do domów, by dom do szkoły zbliżyć i wytworzyć bardziej zharmonizowaną społeczność, opartą na wzajemnym zaufaniu.

Z żywym zadowoleniem będę się dowiadywał o powodzeniu nauczycielstwa w pracy nad utrwaleniem powagi Władzy państwowej, w pracy nad wyrabianiem w kręgu swego szerszego działania poczucia państwowości polskiej, w pracy nad zablźnieniem ran społecznych, spowodowanych przesileniem gospodarczym.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* wr.

130.

ROZPORZĄDZENIE ¹⁾

Ministra Poczty i Telegrafów z dnia 21 maja 1931 r. o warunkach i zasadach, obowiązujących przy wysyłaniu przesyłek, zwolnionych od opłaty pocztowej.

Na podstawie art. 23 ust. 1) ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafii i telefonii (Dz. U. R. P. Nr. 58, poz. 584), której tekst jednolity ogłoszony został w załączniku do obwieszczenia Ministra Poczty i Telegrafów z dnia 21 stycznia 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 12 poz. 57) zarządzam, co następuje:

§ 1. Przy wysyłaniu przesyłek pocztowych, wymienionych w art. 23 ust. 1) ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafii i telefonii (Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 584), której tekst jednolity ogłoszony został w załączniku do obwieszczenia Ministra Poczty i Telegrafów z dnia 21 stycznia 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 12 poz. 57), obowiązują następujące warunki i zasady:

1. Przesyłki, wymienione w art. 23 ust. 1) punkty a) i d), winny być opatrzone na stronie adresowej odciskiem pieczęci urzędowej wysyłającej władzy lub urzędu, numerem dziennika czynności lub znakiem akt, oraz klauzulą:

„Sprawa służbowa — wolna od opłaty pocztowej“.

2. Przesyłki, wymienione w art. 23 ust. 1) punkt b), winny być opatrzone na stronie adresowej odciskiem pieczęci, określającej nazwę wysyłającej władzy lub urzędu, numerem dziennika czynności lub

¹⁾ Ogłoszone w Dz. U. R. P. Nr. 56 poz. 452.

znakiem akt, oraz klauzulą: „sprawa urzędowa — wolna od opłaty pocztowej“.

3. Przesyłki, wymienione w art. 23 ust. 1) punkt c), winny być opatrzone na stronie adresowej odciskiem pieczęci urzędowej wysyłającej władzy lub urzędu, numerem dziennika czynności lub znakiem akt, oraz klauzulą: „Sprawa urzędowa w wykonaniu poruczonego zakresu działania — wolna od opłaty pocztowej“.

4. Przesyłki, wymienione w art. 23 ust. 1) punkt e), winny być na stronie adresowej oznaczone imieniem i nazwiskiem osoby lub nazwą instytucji wysyłającej i jej dokładnym adresem, oraz klauzulą: „Na wezwanie urzędowe — wolna od opłaty pocztowej“.

5. Wszelkie przesyłki, wolne w myśl art. 23 ust. 1) od opłaty pocztowej, winny pod względem rozmiarów, wagi, opakowania i adresu odpowiadać wymaganiom ogólnym, ustalonym w przepisach pocztowych dla danego rodzaju przesyłek pocztowych i z wyjątkiem przesyłek, wymienionych w punktach f) i g) tegoż artykułu, muszą być nadawane w urzędach (agencjach) pocztowych do rąk urzędnika pocztowego. Przesyłki takie, wyjęte ze skrzynek pocztowych, będą zwracane nadawcom, a w braku adresu nadawcy — będą uważane za niedoreczalne.

6. Przesyłki, zwolnione od opłat pocztowych, z wyjątkiem przesyłek, wymienionych w art. 23 ust. 1) punkty e) do g) włącznie, muszą być nadawane zapomocą pocztowych książek nadawczych, do których przesyłki zarejestrowane należy wpisywać pojedynczo, a zwykle przesyłki listowe w ogólnej sumie. Do nadawania zwykłych przesyłek listowych mogą władze i urzędy używać osobnych książek własnego nakładu i wpisywać te przesyłki pojedynczo, jednak urzędy (agencje) pocztowe stwierdzać będą tylko ogólną ilość nadanych przesyłek.

§ 2. Do przesyłek, wymienionych w art. 23 ust. 2) punkt d) ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o pocście, telegrafii i telefonii, mają zastosowanie odpowiednie postanowienia niniejszego rozporządzenia z tą zmianą, że na przesyłkach władz i urzędów winna być umieszczona klauzula: „Sprawa urzędowa — opłatę pocztową uiszcza adresat“, a na przesyłkach władz i urzędów samorządowych — klauzula: „Sprawa urzędowa w wykonaniu poruczonego zakresu działania — opłatę pocztową uiszcza adresat“.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Jednocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie z dnia 17 sierpnia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 80, poz. 702), uzupełnione rozporządzeniem z dnia 7 grudnia 1929 r. (Dz. U. R. P. z 1930 r. Nr. 2, poz. 7).

Minister Poczt i Telegrafów: (—) *Boerner*.

131.

ZARZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 30-go kwietnia 1931 r. Nr. I. Prez. 2023/31

o sposobie wykonywania robót budowlanych z kredytów pozabudżetowych Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 304) w porozumieniu z Panem Ministrem Robót Publicznych zarządzam, co następuje:

§ 1.

Roboty budowlane dzielą się na 3 kategorie:

1. nowe budowle,
2. dobudowy, przebudowy, nadbudowy i t. p., adaptacje,
3. remont.

Roboty 1 i 2 kategorii wykonywane być muszą z zasady przez specjalnie do tego powoływany organ „Komitet Budowy“. Roboty 3 kategorii wykonuje administracja budynku.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, jako władza decydująca o wykonaniu budów z funduszy pozabudżetowych, zatwierdza skład „Komitetów Budów“ i likwiduje je po wypełnieniu zadania, mianuje przewodniczących tychże, zatwierdza programy i projekty pod względem potrzeb szkolnych, przekazuje potrzebne na ten cel kredyty, zatwierdza wynik kolaudacji.

Kuratorja Okręgów Szkolnych podejmują inicjatywę budów, proponują skład „Komitetów Budów“, opinują: o wnioskach odnośnie programów i zakresu projektowanych budów, odnośnie akceptacji szkiców i projektów pod względem potrzeb szkolnych, odnośnie zmian w zatwierdzonych projektach i kosztorysach wynikłych w trakcie wykonywania budów, zatwierdzają wnioski odnośnie umów z kierownikami (architektami), czuwają nad postępem robót i prawidłowością prowadzenia rachunkowości, dokonują wypłat przedsiębiorcom na wnioski Komitetów Budów na podstawie sprawdzonych przez kierowników rachunków, informują Ministerstwo o postępie robót, przedstawiają wnioski o likwidacji Komitetów Budów po ukończeniu zleconego im zadania.

Komitety Budowy przygotowują programy budowlane, zawierają umowy z kierownikami, wyjednávają zatwierdzenie tychże przez

Kuratorja Okręgów Szkolnych, współdziałają w opracowaniu szkiców, projektów, kosztorysów oraz zatwierdzaniu tychże, ogłaszają przetargi na wykonanie robót, zawierają umowy z przedsiębiorcami, majstrami i t. p., akceptują rachunki, stawiają wnioski odnośnie wypłat i ewentualnych zmian w projektach lub sposobie wykonania w czasie budowy, sporządzają perjodyczne sprawozdania z postępu robót i swych czynności, przeprowadzają zarówno odbiór poszczególnych seryj robót jak i końcowy odbiór budów (kolaudacje).

Organizację i sposób przeprowadzenia tych zadań określają:

- a) Przepisy rachunkowo - kasowe (M. P. Nr. 285 z 1921 r.)
- b) ogłoszone jako załączniki do niniejszego zarządzenia:

Regulamin Komitetu Budowy i Instrukcja o trybie postępowania przy wykonaniu robót budowlanych.

- c) Przepisy o oddawaniu dostaw i robót w władzach podległych Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 2.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Za Ministra W. R. i O. P.: (—) *Pieracki*.

Załącznik Nr. 1. do Zarządzenia Nr. I. Prez. 2023/31.

Regulamin Komitetu Budowy.

Zadania. Komitet Budowy jest organem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, powołanym do przeprowadzenia budowy lub przebudowy gmachów szkolnych z kredytów pozabudżetowych.

Do zadań Komitetu Budowy należy więc opracowanie programu budowy, szkiców, projektu, kosztorysu, planu finansowego, przeprowadzenie przetargów, zawarcie umów z kierownikiem, przedsiębiorcami, majstrami, dostawcami i t. p. Uchwalanie wypłat, śledzenie za postępem robót, oraz wykonywanie wszelkich tym podobnych czynności związanych z przeprowadzeniem budowy.

Skład. Komitet Budowy składa się z 5 członków.

W skład ten wchodzi: dyrektor zainteresowanej uczelni, członek grona nauczycielskiego tejże uczelni, przedstawiciel Urzędu Wojewódzkiego, Dyrekcji Robót Publicznych i przedstawiciele Kół Rodzicielskich ewentualnie innych organizacji społecznych, mianowani na wniosek Kuratorjum Okręgu Szkolnego przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Przewodniczący. Przewodniczącego Komitetu Budowy mianuje Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na wniosek Kuratorjum Okręgu Szkolnego.

Przewodniczący zwołuje posiedzenia Komitetu Budowy a) wedle własnego uznania, co najmniej raz w miesiącu, b) na wniosek zgłoszony przez dwu członków Komitetu, wreszcie c) na wniosek technicznego delegata; czuwa nad prawidłowym przebiegiem posiedzeń; podaje sekretarzowi treść zapisków pomieścić się mających w protokóle; czuwa nad prawidłowem spełnianiem czynności, zleconych członkom Komitetu; czuwa nad postępem wykonania całokształtu budowy; na podstawie wniosków delegata technicznego, uchwalonych na posiedzeniach Komitetu Budowy, przedstawia Kuratorjum Okręgu Szkolnego wnioski o wypłatę wszelkich należności.

Delegat techniczny Komitetu Budowy. Komitet Budowy porucza jednemu ze swych członków (delegatowi Dyrekcji Robót Publicznych) czynności nadzoru techniczno-finansowego nad przeprowadzeniem budowy. Do zadań tych należą wszelkie czynności, związane z pracami wstępnymi, jak współdziałanie z właściwemi władzami przy ustalaniu wstępnego programu budowy, obraniu i zakupnie placu pod budowę, opracowaniu wniosku co do sposobu przeprowadzenia robót (w przedsiębiorstwie generalnem czy cząstkowem), przygotowanie i przeprowadzenie czynności przetargowych, sformułowanie wniosku co do rozdania robót i treści umowy z przedsiębiorcami, kontrola i nadzór nad wykonaniem umów z przedsiębiorcami pod względem technicznym i gospodarczym, opracowanie wniosków co do częściowych wypłat należności przedsiębiorców za wykonane roboty, stawianych na podstawie rachunków, sprawdzanych przez kierownika roboty a potwierdzonych przez tegoż delegata Dyrekcji Robót Publicznych, wreszcie przeprowadzenie kolaudacji budowy i przedstawienie Komitetowi wniosku co do ostatecznego zamknięcia rozrachunku z przedsiębiorcami.

Członkowie Komitetu. Członkowie Komitetu biorą udział w posiedzeniach, których bez usprawiedliwienia opuszczać nie mogą, stawiają wnioski zmierzające do jak najlepszego rozwiązania projektu budynku i jak najkorzystniejszego przeprowadzenia budowy.

Członkowie Komitetu Budowy mają prawo wglądu we wszystkie akta i dokumenty Komitetu Budowy i kierownictwa robót, mają prawo wolnego wstępu na plac budowy w celu badania postępu robót i jakości ich wykonania.

Członkowie Komitetu Budowy komunikują spostrzeżenia swe Przewodniczącemu, w ich kompetencji nie leży jednak wydawanie jakich-

kolwiek bezpośrednich zarządzeń na budowie. Te ostatnie wydawać może tylko Przewodniczący i delegat Dyrekcji Robót Publicznych przez wpisanie treści zarządzenia do dziennika budowy.

Sekretarz. W razie koniecznej potrzeby Komitet Budowy ma prawo powołać do prowadzenia protokółów, prac kancelaryjnych, rachunkowych i t. p. sekretarza, który jednak nie jest członkiem Komitetu Budowy. Normalnie czynności te spełnia jeden z członków Komitetu Budowy.

Sekretarz podlega służbowo Przewodniczącemu Komitetu Budowy.

Doradcy i rzeczoznawcy. Komitet Budowy ma prawo powoływania doradców i rzeczoznawców w wypadkach, gdy tego zajdzie potrzeba.

Plan budowy. Do wykonania szkiców, projektu i kosztorysu i rysunków wykonawczych powołuje Komitet Budowy architekta lub budowniczego, z którym zawiera umowę na warunkach zaprojektowanych przez delegata Dyrekcji Robót Publicznych.

Kierownik budowy. Temu samemu architektowi lub budowniczemu lub innemu fachowcowi zleca Komitet Budowy na podstawie tej samej lub osobnej umowy czynności kierownika budowy.

Do zadań kierownika należy techniczne przeprowadzenie budowy, t. j. nadzór, kierownictwo, sprawdzanie rachunków i rachunkowość techniczna i w tym zakresie kierownik budowy obciążony jest całkowitą odpowiedzialnością za trwałość, celowość i terminowość wykonania budowy.

Do dalszych obowiązków kierownika należy: a) stosowanie obowiązujących przepisów, instrukcji, norm oraz prawideł nauki technicznej, dotyczących wykonywania odnośnej gałęzi robót, jakości i odbioru materiałów względnie gotowych elementów budowlanych, oraz jakości i wytrzymałości gruntu, w szczególności zaś stosowanie szczegółowych warunków budowy i odbioru materiałów, jakie bywają wymagane w umowach zawieranych z przedsiębiorcami,

b) stosowanie obowiązujących norm administracyjnych i rachunkowych,

c) stosowanie przepisów ustaw socjalnych, dotyczących ubezpieczeń społecznych (Kasa Chorych, Ubezpieczenie pracowników umysłowych, ubezpieczenie od wypadków, od bezrobocia, i t. p.), oraz ustaw normujących stosunek pracy (pracownicy umysłowi, robotnicy), o ile przepisy te dotyczą obowiązków kierownika robót lub pracodawcy,

d) stosowanie postanowień umów (załączników umów), zawartych z przedsiębiorcami lub dostawcami,

e) stosowanie się do wydanych przez właściwe władze i organa oraz Kontrolę Państwa przepisów zarządzeń i poleceń.

Odpowiedzialność. Członkowie Komitetu Budowy, będący funkcjonariuszami państwowymi, odpowiadają za swe czynności, wymienione wyżej, stosownie do istniejących przepisów o odpowiedzialności służbowej.

Odpowiedzialność kierownika budowy, sekretarza, rzeczoznawców i t. p., o ile nie są funkcjonariuszami państwowymi, normuje zawarta z nimi umowa.

Wynagrodzenie. Przewodniczący, delegat Dyrekcji Robót Publicznych i ewentualnie sekretarz Komitetu Budowy pobierają za czynności w Komitecie wynagrodzenie z funduszków budowy w wysokości zgóry przez Kuratorjum Okręgu Szkolnego określonej.

Pozostałym członkom Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na wniosek Kuratorjum Okręgu Szkolnego może przyznać odpowiednie wynagrodzenie z funduszków budowy.

Wynagrodzenie kierownika budowy, rzeczoznawców i t. p. regulują umowy, oparte na normach, stosowanych przez Ministerstwo Robót Publicznych.

Tajemnica. Członków Komitetu Budowy obowiązuje tajemnica służbowa co do wszystkich spraw związanych z pracami Komitetu Budowy i prowadzeniem budowy, a w szczególności co do rozpisywanych przetargów, ofert i t. p.

Uchwały. Do powzięcia uchwał potrzebna jest, oprócz przewodniczącego, obecność przynajmniej dwóch członków Komitetu w tem delegata Dyrekcji Robót Publicznych. Postanowienia Komitetu Budowy zapadają większością głosów. W razie równości głosów przeważa głos przewodniczącego.

Uchwała Komitetu, zakwestjonowana przez przedstawiciela Dyrekcji Robót Publicznych, musi być bezzwłocznie przedstawiona Kuratorjum Okręgu Szkolnego, które w porozumieniu z Dyrekcją Robót Publicznych poweźmie decyzję.

Realizacja zadania. Zrealizowanie powierzonego zadania Komitet Budowy powinien przeprowadzić w sposób najkorzystniejszy pod względem należytego przystosowania budynku do celów, jakim ma służyć, przeprowadzenia robót i przestrzegania interesów Skarbu Państwa.

Zmiany. Zmiany zatwierdzonych projektów, kosztorysów, umów i t. p. zasadniczo są niedopuszczalne.

Zmiany omawiane, spowodowane niedającą się uniknąć, ani przewidzieć, koniecznością, lub roboty dodatkowe wymagają zatwierdzenia Kuratorjum Okręgu Szkolnego.

Kolaudacja. Końcowego odbioru robót (kolaudacji), polegającego na sprawdzeniu zgodności wykonanych robót z zatwierdzonymi planami i kosztorysami, zawartymi umowami co do sposobu, jakości i terminu, co do sprawności działania instalacyj, co do zgodności ksiąg rachunkowych, protokołów, zestawień rachunkowych, kasowych i t. p. dokonuje Komisja Kolaudacyjna, powołana przez Komitet Budowy, w której skład wchodzi delegat Dyrekcji Robót Publicznych i 2 członków Komitetu.

Delegat Dyrekcji Robót Publicznych przy pomocy kierownika budowy przygotowuje plany wykonawcze, zestawienia rachunkowe rzeczywistych kosztów budowy, równoległe do odpowiednich pozycji kosztorysu wstępnego. O terminie kolaudacji Komitet Budowy zawiadamia Kuratorjum Okręgu Szkolnego.

Wynik aktu kolaudacji zatwierdza Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Po ostatecznym sprawdzeniu aktów Komitetu Budowy następuje rozwiązanie tegoż przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Załącznik Nr. 2. do Zarządzenia Nr. I. Prez. 2023/31.
Instrukcja o trybie postępowania przy wykonywaniu
robót budowlanych.

Praca wstępna. Wnioski o potrzebie budowy lub przebudowy zgłaszają zainteresowane zakłady szkolne do Kuratorjum właściwego Okręgu Szkolnego w terminie do dnia 15 października każdego roku.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego przedstawia Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w terminie do dnia 1 listopada całokształt otrzymanych zapotrzebowań wraz z opinią, lub składa wnioski własne i po otrzymaniu od Ministerstwa decyzji odnośnie realizacji i najpilniejszych budów, mianuje Komitet Budowy dla każdego obiektu i po uzyskaniu zatwierdzenia go przez Ministerstwo przesyła mu potrzebne instrukcje odnośnie placu pod budowę, programu budowlanego i możliwości finansowych. O wyznaczenie delegata technicznego zwraca się Kuratorjum Okręgu Szkolnego do Wojewody (D. R. P.).

Komitet Budowy przystępuje do prac wstępnych, t. j. rozwija program budowy, dostosowując go do warunków budowy, zawiera umowę z kierownikiem budowy (względnie z projektodawcą, o ile zamierzony jest rozdział czynności architektonicznych), przejmuje plac pod budowę i przeprowadza pomiary, badanie gruntu, niwelację i t. p.

Po uzyskaniu zatwierdzenia programu budowy przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego następuje opracowanie szkiców i projektu budowy w/g obowiązujących przepisów budowlanych i zatwierdzenie ich przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, poczem Komitet Budowy załatwia formalności, związane z ustawowem zatwierdzeniem planów przez Wojewodę (Dyrekcję Robót Publicznych).

Na podstawie zatwierdzonego projektu następuje opracowanie kosztorysu i przedłożenie go Kuratorjum Okręgu Szkolnego do zatwierdzenia. Równocześnie przeprowadza delegat techniczny Komitetu Budowy studja warunków miejscowych pod względem koniunktur technicznych i handlowych, potrzebnych do przygotowania warunków przetargowych, a po zatwierdzeniu kosztorysu i planu finansowego ogłasza Komitet przetarg na całość lub część robót, sprawdza wyniki rozprawy przetargowej, na tej podstawie dokonuje wyboru firmy, zawiera z nią umowę i przystępuje do wykonania budowy.

Prace wykonawcze. Celem zabezpieczenia należytego toku robót Komitet Budowy zleca zawczasu kierownikowi budowy wykonanie prac związanych z opracowaniem rysunków roboczych, projektów instalacji, kosztorysów, przetargów i umów, na dalsze grupy robót i t. p.

W trakcie roboty czuwa Komitet Budowy przez swego technicznego delegata w stałym kontakcie z kierownikiem budowy i pod kontrolą Kuratorjum nad prawidłowością wykonywanych robót, dostaw materiałów, bada ich dobroć, dokonuje odbioru poszczególnych grup robót, czuwa nad dotrzymaniem terminów, warunków umowy i wypłat. Te ostatnie uchwała zaliczkowo na podstawie rachunków, przedstawianych przez Kierownika Budowy, sprawdzonych pod względem ilości i cen przez delegata technicznego Komitetu Budowy, do wysokości sum przewidzianych w umowie.

Kierownik budowy prowadzi „Dziennik Budowy“, w którym wpi-sywane są wszystkie dane, odnoszące się do postępu robót, zarządzeń, wymiarów robót, niedających się sprawdzić po ich wykonaniu i t. p. Uwagi i żądania odnośnie wykonywanych robót Przewodniczący Komitetu Budowy lub delegat techniczny Komitetu Budowy komunikuje kierownikowi budowy, który jest jedyną osobą uprawnioną do wy-

dawania na budowie zarządzeń. Zarządzenia Kierownika budowy w „Dzienniku Budowy“, odnośnie przedsiębiorców lub dostawców, winny być przez tychże podpisywane.

Posiedzenia Komitetu Budowy odbywają się w terminach zgóry określonych oraz ilekroć tego zajdzie potrzeba. Odpisy protokółów z posiedzeń Komitetu Budowy, sprawozdania kasowe i z postępu robót przesyłane są do Kuratorjum Okręgu Szkolnego z końcem każdego miesiąca.

Po zakończeniu budowy przeprowadzony zostaje odbiór i kolaudacja robót, oraz rozwiązanie Komitetu Budowy po zatwierdzeniu wyniku kolaudacji przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

132.

Nr. O. 1820/31.

Kraków, dnia 30 czerwca 1931 r.

Do

Dyrekcji państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich oraz średnich szkół zawodowych męskich w Okręgu w sprawie diet dla kierowników pedagogicznych w hufcach szkolnych p. w.

W myśl rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 20 czerwca 1931 r. Nr. I. W. F. 3861/31 nie przewiduje się specjalnego wynagrodzenia kierowników pedagogicznych hufców szkolnych za czynności podczas ćwiczeń hufca szkolnego poza miejscem swego stałego zatrudnienia, w szczególności podczas przewidzianych w punkcie 12 zarządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i Ministra Spraw Wojskowych z d. 4 lutego 1931 r. Nr. I. WF. 637/31 (Dz. Urz. Min. WR. i OP. Nr. 3 poz. 31) całodziennych ćwiczeń i gier polowych, oraz podczas jednorazowych 3-dniowych ćwiczeń, połączonych z biwakowaniem. Wynagrodzenie za wymienione czynności objęte jest już normami wynagrodzenia, przewidzianymi dla kierowników pedagogicznych w końcowym ustępie punktu 6 cytowanego zarządzenia.

W szczególnych przypadkach dyrekcje szkół mogą zwolnić kierownika pedagogicznego hufca od stałej obecności przy hufcu podczas 3-dniowego ćwiczenia, połączonego z biwakowaniem.

O powyższem zechcą Dyrekcje zawiadomić kierowników pedagogicznych hufców szkolnych.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* wr.

133.

Nr. O. 1846/31.

Kraków, dnia 1 lipca 1931 r.

Do

Dyrekcji państwowych seminarjów nauczycielskich, Rad Szkolnych Powiatowych oraz Inspektorów szkolnych w Okręgu w sprawie wyjaśnień o obniżeniu wynagrodzeń o 15%.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyjaśniło w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu rozporządzeniem z dnia 26 czerwca 1931 r. Nr. I. R. 6068/31, że nie podpadają pod postanowienia uchwały Rady Ministrów z dnia 10 kwietnia 1931 r. w sprawie obniżenia o 15% wynagrodzenia pracowników kontraktowych następujący pracownicy kontraktowi — ryczałtowi, zaangażowani po dniu 31 marca 1929 roku, którzy osobnego 15% dodatku nie pobierali, ani w zawartych z nimi umowach dodatek ten nie był włączony do ustalonej kwoty wynagrodzenia ryczałtowego:

1. nauczyciele nieetatowi i duszpasterze w szkolnictwie powszechnem, których wynagrodzenie ustalone zostało w rozporządzeniach z dnia 1 marca 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 163 i Dz. U. R. P. Nr. 33. poz. 204),

2. wychowawcy w internatach przy państw. zakładach kształcenia nauczycieli, których wynagrodzenie ustalone zostało w § 4 ust. 1 rozporządzenia z dnia 18 lutego 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 18 poz. 114).

Również nie podpada pod postanowienia powyższej uchwały Rady Ministrów dodatkowe wynagrodzenie nauczycieli szkół powszechnych, zastępujących szkoły ćwiczeń, unormowane zarządzeniem z dnia 12 kwietnia 1927 r. L. I. 4496/27, ogłoszonym w Dzienniku Urzędowym Kuratorjum Nr. 5 z 1927 r., ponieważ od wynagrodzenia tego, ustalonego na podstawie art. 36 ustawy z dnia 9 października 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924), nie był obliczany 15% dodatek.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* wr.

134.

Nr. O. 1775/31.

Kraków, dnia 10 lipca 1931 r.

Do

Dyrekcji państwowych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich, szkół zawodowych oraz Rad Szkolnych Powiatowych i Inspektorów szkolnych w Okręgu w sprawie zamawiania druków.

Ponieważ Biuro Druków Ministerstwa Skarbu zwraca do Kuratorjum bez załatwienia zapotrzebowania druków, kierowane bezpośrednio przez niektóre urzędy i zakłady szkolne do tegoż Biura, co powoduje niepotrzebną korespondencję, a niejednokrotnie opóźnia otrzymanie pilnych druków, opierając się na zarządzeniu Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 15 czerwca 1931 r. Nr. I. Prez. 4541/31, polecam kierować wszelkie zapotrzebowania druków do Biura Druków tylko za pośrednictwem Kuratorjum.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* wr.

135.

Nr. O. 2034/31.

Kraków, dnia 1 sierpnia 1931 r.

Do

Wydziałów i Oddziałów Kuratorjum, Dyrekcji państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich, szkół zawodowych, Rad Szkolnych Powiatowych oraz Inspektorów szkolnych w Okręgu w sprawie zabronienia uprawiania w urzędach państwowych handlu obnośnego.

W związku z zarządzeniem z dnia 3. VI. 1931 r. Nr. O. 1561/31, ogłoszonym w Dz. Urz. Kuratorjum Nr. 6, poz. 113 z roku 1931, oraz na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 15 lipca 1931 Nr. I. Prez. 5439/31 podaję poniżej do wiadomości i zastosowania okólnik p. Prezesa Rady Ministrów z dnia 3 lipca 1931 r. Nr. 8204/III.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* wr.

„Naczelna Rada Zrzeszeń Kuriectwa Polskiego zwróciła się do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z prośbą o wydanie zakazu uprawiania w urzędach państwowych procedury handlu obnośnego przez osoby, trudniące się tym procederem zawodowo.

Mając na uwadze straty czasu w urzędach, jakie wynikają z tego powodu, oraz ze względu na to, że uprawianie handlu w urzędach nie licuje z ich powagą, przychyliam się do wniosku Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i proszę Pana Ministra o wydanie zakazu uprawiania wszelakiego rodzaju handlu w obrębie poszczególnych biur.

Ponieważ zdarzają się wypadki, że w niektórych urzędach sami urzędnicy zajmują się w godzinach pracy rozsprzedają rozmaitych artykułów, proszę powyższym zakazem objąć i ten rodzaj handlu.

Prezes Rady Ministrów: (—) Prystor“.

136.

Nr. O. 2177/31.

Kraków, dnia 3 września 1931 r.

Do

Dyrekcji państwowych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich, szkół zawodowych, Rad Szkolnych Powiatowych oraz Inspektorów szkolnych w Okręgu w sprawie sporządzania list płatniczych.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego rozporządzeniem z dnia 21 sierpnia 1931 r. Nr. I. R. 4173/31 zarządziło, by w listach płacy, sporządzanych za miesiąc październik każdego roku, były wypełniane wszystkie rubryki, a zatem i te, które dotyczą części składowych uposażenia.

Niezależnie od powyższego przy każdej zmianie części składowych uposażenia poszczególnego funkcjonariusza będą wypełniane wszystkie rubryki, dotyczące jego uposażenia.

Zawiadamiając o powyższem, zwracam uwagę ogółu nauczycielstwa na treść list płatniczych za miesiąc październik, celem uniknięcia zbędnej korespondencji w sprawie wymiaru uposażenia.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* wr.

137.

Nr. O. 2244/31.

Kraków, dnia 8 września 1931 r.

Do

Wydziałów, Oddziałów Kuratorjum, Rad Szkolnych Powiatowych oraz Inspektorów szkolnych w Okręgu w sprawie uzupełniania i prostowania wykazów stanu służby.

W związku z uzupełnieniem wykazów stanu służby Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyjaśniło rozporządzeniem z dnia 29 sierpnia 1931 r. Nr. I. Prez. 1396/31, że przy wpisywaniu służby wojskowej winny służyć jako dowody przede wszystkim zaświadczenia odnośnych P. K. U. — Jedynie w razie niemożności uzyskania zaświadczenia władz wojskowych o odbyciu wojskowej służby zabornej mogą być przyjmowane dowody pośrednie, jak orzeczenia komisji weryfikacyjnych, zaświadczenia osób trzecich, lub inne dokumenty, przyczem jednak ocena wiarygodności tych dowodów pozostawiona jest — władzy służbowej.

Daty, wpisane do wykazów stanu służby, winny odpowiadać ściśle datom, zamieszczonym w dokumentach. O ile interesowani posiadają dokumenty niekompletne, winni postarać się o uzupełnienie w odnośnych P. K. U. lub w Archiwum Wojskowym w Warszawie.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* wr.

138.

Nr. O. 2245/31.

Kraków, dnia 8 września 1931 r.

Do

Dyrekcji państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, szkół zawodowych, seminarjów nauczycielskich, Rad Szkolnych Powiatowych oraz Inspektorów szkolnych w Okręgu w sprawie obchodu setnej rocznicy odkryć Faradaya.

We wrześniu b. r. Anglja, a wraz z nią cały świat cywilizowany, obchodzić będzie setną rocznicę epokowych odkryć naukowych Michała Faradaya w dziedzinie zjawisk indukcji elektromagnetycznej.

Ze względu na wielkie znaczenie wychowawcze prac Faradaya i zasług, położonych dla nauki w dziedzinie elektryczności i magnetyzmu, jak również, biorąc pod uwagę ciekawy i pouczający życiorys tego wybitnego uczonego — samouka, zarządzam na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 27 sierpnia 1931 r. Nr. II. 11690/31, aby w drugiej połowie września b. r. odbyły się na lekcjach fizyki odpowiednie pogadanki, wygłoszone przez nauczycieli tego przedmiotu.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* wr.

139.

Nr. II. 7664/31.

Kraków, dnia 11 lipca 1931 r.

Do

Dyrekcji państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli w Okręgu w sprawie egzaminów nauczycielskich.

Ze względu na trudności w zorganizowaniu t. zw. praktyki przedegzaminowej dla wszystkich kandydatów na nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich, P. Minister W. R. i O. P. zarządzeniem z dn. 30/VI. 1931 r. L. II. 13196/31 przedłużył aż do odwołania moc zarządzenia z dnia 17 sierpnia 1929 r. w sprawie dopuszczania w okresie przejściowym do egzaminu na nauczyciela szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich kandydatów, nie posiadających odbytego studjum pedagogicznego lub odbytej dwuletniej praktyki przedegzaminowej (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 10, poz. 156).

Wobec powyższego Dyrekcje mogą kierować nadal do Kuratorjum podania odpowiednio udokumentowane nauczycieli, mających odbytą w dowolnym czasie co najmniej 3-letnią pracę nauczycielską w wymiarze przynajmniej 8 godz. tygodniowo.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* wr.

140.

Nr. III. 3582/31.

Kraków, dnia 8 sierpnia 1931 r.

Do

Dyrekcji szkół handlowych (wszelkich typów), kursów handlowych oraz szkół kształcących handlowych w Okręgu w sprawie czasopisma „Propaganda“.

Kuratorjum zwraca uwagę pp. dyrektorów i nauczycieli szkół handlowych i klas handlowych szkół kształcących na wychodzące od niedawna w Warszawie (ul. Złota 32) czasopismo ilustrowane „Propaganda“, poświęcone reklamie kupieckiej, które jednocześnie zamieszcza artykuły, dotyczące i innych umiejętności handlowych. Popularnie ujęte artykuły, pisane dobrą polszczyzną, oraz liczne ilustracje mogą zainteresować młodzież szkół handlowych i w pewnej mierze przyczynić się do zachęcenia jej do szukania pracy w handlu zamiast w urzędach.

Okólnik niniejszy ma charakter tylko informacyjny.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* wr.

141.

Nadanie praw szkół państwowych seminarjom nauczycielskim.

Pan Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 11 lipca b. r. L. II. 14114/31 nadał na rok szk. 1931/32 niepełne prawa prywatne seminarjum naucz. żeńskiemu P. P. Prezentek im. A. Asnyka w Krakowie. Uprawnienia innych zakładów podano w Dz. Urz. Kuratorjum Nr. 6 z r. 1931 poz. 124.

142.

Uzupełnienie składu Komisji egzaminacyjnych dla praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych.

Kurator Okręgu Szkolnego Krakowskiego zamianował p. Jana Nowaka, dyrektora państw. seminarjum nauczycielskiego męskiego w Kielcach, prezesem Komisji Egzaminacyjnej dla praktycznego

egzaminu na nauczyciela publ. szkół powszechnych w Kielcach. Kurator powierzył równocześnie obowiązki Prezesa Komisji Egzaminacyjnej w Jędrzejowie p. Wawrzyńcowi Röhrenschefowi, nauczycielowi państw. seminarjum nauczycielskiego męskiego tamże.

W podziale Komisyj Egzaminacyjnych dla praktycznego egzaminu na nauczycieli publicznych szkół powszechnych, ogłoszonym w Dz. Urz. Kuratorjum Nr. 8 z r. 1930 poz. 184, zaszła taka zmiana, że Komisję Egzaminacyjną, rezydującą w Nowym Sączu, przeniesiono z dniem 1 września 1931 r. do Starego Sącza, a przewodnictwo Komisji powierzono p. Kazimierzowi Płaczkowi, dyrektorowi państwowego seminarjum nauczycielskiego męskiego w Starym Sączu.

P. Piotr Zieliński, kierownik prywatnego seminarjum nauczycielskiego żeńskiego im. M. Konopnickiej w Nowym Sączu, został mianowany zastępcą przewodniczącego.

Skład egzaminatorów został niezmienniony.

143.

RUCH SŁUŻBOWY.

Kuratorjum.

P. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego rozporządzeniem z dnia 20. VIII. 1931 r. Nr. B. P. 3982/31 przeniósł p. Dr. Mieczysława Ziemnowicza z dniem 1 września 1931 r. ze stanowiska okręgowego wizytatora szkół w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Krakowskiego na równorzędne stanowisko do Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego w tym samym stopniu służbowym.

Szkolnictwo średnie ogólnokształcące.

Przeniesieni w stan spoczynku pp.: Jan Krzęciosz, nauczyciel gim. państw. w Brzesku; Artur Seelieb, profesor gimnazjum w Zakopanem; Ks. Czesław Łukasik, profesor gimnazjum państwowego w Nowym Targu; Bogusław Serwin, profesor gimnazjum państwowego w Bochni.

Seminarja nauczycielskie.

Mianowani nauczycielami pp.: Józef Andruszkiw w Kętach, Zofja Grażyna Bartnicka w Zawierciu, Jan Ciach w Radomiu, Paweł Czapla w Sosnowcu, Zofja Goryczkówna w Zawierciu, Kazimierz Hrapkowicz w Tarnowie, Tadeusz Knapiński w Starym Sączu, Serafin Leopold Krzyk w Ostrowcu, Jarosław Litwin w Częstochowie, Józefa Szpilówna w Zawierciu, Józef Wróblewski w Jędrzejowie, Jan Zelek w Zawierciu, Wiktor Stanisław Zych w Solcu n/W.

Przeniesieni z urzędu i na własną prośbę pp.: Józefa Berggruenówna z gimnazjum państwowego żeńskiego im. Król. Wandy w Krakowie do państwowego seminarjum nauczycielskiego żeńskiego w Krakowie; Jan Bujak z Sosnowca do Dąbrowy Górniczej; Józef Kret z Białej do Częstochowy; Jan Śpiewak z Sosnowca do Solca n/Wisłą.

Przeniesiony w stan spoczynku: ks. Władysław Vrana, profesor państwowego seminarjum nauczycielskiego żeńskiego w Krakowie.

Zmarł śp. Kazimierz Soja, starszy woźny państwowego seminarjum nauczycielskiego żeńskiego im. Józefy Joteyko w Krakowie.

Szkolnictwo powszechne.

Mianowani kierownikami publicznych szkół powszechnych pp.: Józef Augustyn z Glinika Marjampolskiego, pow. gorlickiego — tamże; Tomasz Batys z Bogucic, pow. bocheńskiego, w Mikłuszowicach, pow. bocheńskim; Karol Baścik z Kęt, pow. białskiego — tamże; Marja Borkowska z Żeleśnikowej, pow. nowosądeckiego — tamże; Marja Cebulanka z Grabia Uznańskiego, pow. bocheńskiego — tamże; Stefan Cieśla z Markowic, pow. zawierciańskiego — tamże; Józef Czernek z Witkowic, pow. białskiego, w Janowicach, pow. białskim; Tadeusz Czupryna z Zaczarnią, pow. tarnowskiego, w Chojniku, pow. tarnowskim; Edward Dadak z Nowej Wsi Szlacheckiej, pow. krakowskiego — tamże; Franciszek Dąbrowski z Miąsowej, pow. jędrzejowskiego — tamże; Wojciech Gawlikowski z Wyczerp, pow. częstochowskiego, w Parzymiechach, pow. częstochowskim; Ludwik Gierz ze Złotej, pow. brzeskiego, w Gosprzydowej, pow. brzeskim; Józef Goc z Mierzęcic, pow. zawierciańskiego — tamże; Jan Jakóbiec z Łodygowic Dolnych, pow. żywieckiego, w Białej Lipniku, pow. białskim; Stanisław Jelonek z Cięciny, pow. żywieckiego — tamże; Stanisław Józefowicz z Kołaczyc, pow. jasielskiego, w Brzyszczech, pow.

jasielskim; Tadeusz Kościuszyński z Tarnowa w Sędziszowie, pow. ropczyckim; Aniela Krakowska z Olszyn, pow. gorlickiego — tamże; Gustaw Krogulski z Rychwałdu, pow. żywieckiego — tamże; Józef Kurbiel z Niemiec, pow. będzińskiego, w Sosnowcu, pow. będzińskim; Stanisław Kwiecień z Michałowa, pow. pińczowskiego, w Pińczowie; Kazimierz Ladra z Kwaczały, pow. chrzanowskiego, w Jaworznie na Niedzieliskach, pow. chrzanowskim; Adam Lazarowicz z Minogi, pow. okulskiego, w Kamieniu, pow. krakowskim; Kazimierz Leśniak z Królówki, pow. bocheńskiego, w Łąckiej Dolnej, pow. bocheńskim; Teofil Łabuś z Sosnowca, pow. będzińskiego, w Klimontowie, pow. będzińskim; Antoni Łazarczyk z Ostrowca, pow. opatowskiego, w Ćmielowie, pow. opatowskim; Albina Madejska z Korzkwi, pow. okulskiego — tamże; Ignacy Majecki z Lubczy, pow. jędrzejowskiego — tamże; Bazyli Michalewicz z Zbydniowa, pow. bocheńskiego, w Gierczycach, pow. bocheńskim; Eugenjusz Mroczkowski z Wodzisławia, pow. jędrzejowskiego, w Klimontowie, pow. jędrzejowskim; Henryk Orzechowski z Koszarawy, pow. żywieckiego — tamże; Władysław Pazdro z Ołpin, pow. jasielskiego, w Kołaczycach, pow. jasielskim; Marja Pawlikowska z Jaworzna na Pechniku, pow. chrzanowskiego — tamże; Stanisława Piątkowska ze szkoły im. św. Kingi w Bochni w szkole im. Kr. Barbary w Bochni; Andrzej Piotrowski z Grzymałkowa, pow. kieleckiego, w Bilezy, pow. kieleckim; Roman Piskor z Pleśnej, pow. tarnowskiego, w Siedliskach, pow. tarnowskim; Stanisław Pogoda ze Stróży, pow. limanowskiego, w Skrzydłnej, pow. limanowskim; Wanda Pokutyńska z Tapkowic, pow. będzińskiego — tamże; Jan Prochot z Czernichowa, pow. żywieckiego — tamże; Szymon Sarwa z Dąbia, pow. będzińskiego — tamże; Antoni Siebyła ze Skotnik, pow. sandomierskiego — tamże; Anna Sikorowa z Kozinca, pow. wadowickiego — tamże; Ludwik Siuda z Libiąża Wielkiego, pow. chrzanowskiego, w Zalasiu, pow. chrzanowskim; Zofja Suchodolska z Powroźnika, pow. nowosądeckiego — tamże; Franciszek Szostek z Łobzowa, pow. okulskiego — tamże; Piotr Tochowicz z Łownicy, pow. sandomierskiego, w Lipniku, pow. sandomierskim; Wiktorja Wiatrowa z Kowalowej, pow. tarnowskiego — tamże; Stanisław Wilga z Tarnogrodu, pow. biłgorajskiego, w Starym Sączu, pow. nowosądeckim; Jan Wolszczak z Suporośnej Słobody, pow. stołpeckiego, w Rudzie Kameralnej, pow. brzeskim; Daniel Zechowski z Bobina, pow. pińczowskiego, w Przyborowie, pow. brzeskim; Michał Zborowski z Małogoszczy, pow. jędrzejowskiego — tamże.

KONKURSY

z terminem czterotygodniowym od daty ukazania się niniejszego Nru Dziennika Urzędowego.

Rada Szkolna Powiatowa w Brzesku ogłasza konkurs celem stałego obsadzenia następujących posad:

- 1) stałego kierownika 7-kl. szkoły powszechnej w Borzęcinie.
- 2) stałego kierownika 7-kl. szkoły powszechnej w Szczurowej.

Na wymienione posady zastrzega się pierwszeństwo kandydatom z W. K. N.

- 3) na posadę stałego kierownika 5-kl. szkoły powsz. w Jasieniu.

W Borzęcinie i Szczurowej jest mieszkanie służbowe składające się z 3 pokoi i kuchni, a w Jasieniu z 2 pokoi i kuchni, oraz dwa morgi gruntu.

Podania należycie udokumentowane należy wnosić w przepisanej drodze służbowej do Rady Szkolnej Powiatowej w Brzesku.

Rada Szkolna Powiatowa w Jaśle rozpisuje konkurs celem stałego obsadzenia posady kierownika 2-kl. szkoły powszechnej w Osobnicy Górnej.

Do posady przywiązane jest mieszkanie służbowe składające się z 2-ch pokoi i kuchni oraz 0.85 ha ziemi i budynki gospodarskie.

Podania należycie udokumentowane należy wnosić drogą służbową do Rady Szkolnej Powiatowej w Jaśle.

Rada Szkolna Powiatowa w Kozienicach ogłasza konkurs na następujące posady kierownicze w publicznych szkołach powszechnych w powiecie kozienickim:

- 1) 7-klasowej żeńskiej im. Urszuli Kochanowskiej w Kozienicach;
- 2) 7-klasowej męskiej im. Jana Kochanowskiego w Zwoleniu;
- 3) 7-klasowej żeńskiej w Zwoleniu;
- 4) 5-klasowej w Wysokiem Kole;
- 5) 4-klasowej w Bożem;
- 6) 3-klasowej w Nowej Wsi;
- 7) 2-klasowej w Rozniszowie.

Ad 1, 2, 3, 4. Pierwszeństwo zastrzega się kandydatom z W. K. N.

Należycie udokumentowane podania należy składać na ręce Inspektora szkolnego w Kozienicach.

Rada Szkolna Powiatowa w Mielcu ogłasza konkurs na stanowisko kierownika 2-kl. publicznej szkoły powszechnej w Górkach.

Szkoła w Górkach posiada ogród i 1 morg grunt. Mieszkanie składa się z 2 pokoi i kuchni.

Udokumentowane podania należy wносить do Rady Szkolnej Powiatowej w Mielcu.

Rada Szkolna Powiatowa w Nowym Targu ogłasza konkurs na następujące posady kierowników (czek) szkół powszechnych:

1) 3-kl. szkoły powszechnej w Niedzicy — mieszkanie 2 pokoje i kuchnia;

2) 2-kl. szkoły powszechnej w Lasku — mieszkanie 2 pokoje i kuchnia — ogród 14 a 8 m².

3) 3-kl. szkoły powszechnej w Ochotnicy Jamne — mieszkanie 2 pokoje i kuchnia — ogród 35 m².

O wymienione posady ubiegać się mogą nauczyciele z pełnymi kwalifikacjami; pierwszeństwo mają z egzaminem Wyższego Kursu Nauczycielskiego.

Podania należycie udokumentowane należy wносить do Rady Szkolnej Powiatowej w Nowym Targu.

Rada Szkolna Powiatowa w Oświęcimiu ogłasza konkurs na następujące stanowiska kierowników szkół:

1) w 7-kl. szkole powszechnej w Brzezince; mieszkanie służbowe złożone z 1 kuchni i 2 pokoi, pola 3.300 sążni.

2) w 5-kl. szkole powszechnej w Ryczowie; mieszkanie służbowe złożone z kuchni i 2 pokoi, pola 2 morgi.

Posada kierownika szkoły 7 kl. w Brzezince jest zastrzeżona dla kandydatów posiadających Wyższy Kurs Nauczycielski lub egzamin wydziałowy.

Podania udokumentowane należy wносить w drodze służbowej do Rady Szkolnej Powiatowej w Oświęcimiu.

Rada Szkolna Powiatowa w Sandomierzu ogłasza konkurs na posady kierowników:

1) 3-kl. szkoły w Trusku-Wielkiem;

2) 3-kl. szkoły powszechnej w Strzegomiu, gm. Osiek.

Przy szkole ad 1) jest mieszkanie dla kierownika, oraz grunt szkolny ; ad 2) budynek szkolny własny, nowowzniesiony, mieszkanie dla kierownika w budowie.

Kandydaci winni wykazać się przynajmniej dwuletnią służbą w charakterze nauczycieli stałych w szkołach powszechnych.

Podania należycie udokumentowane należy wносить w drodze służbowej do Inspektoratu Szkolnego w Sandomierzu.

Rada Szkolna Powiatowa w Tarnowie ogłasza konkurs celem obsadzenia posad kierowniczych w następujących szkołach:

- 1) w 2-kl. szkole w Kobierzynie,
- 2) w 3-kl. szkole w Zukowicach Starych.

Przy szkole ad 1) 2 pokoje i kuchnia, gruntu szkolnego niema; ad 2) 2 pokoje i kuchnia, 3 morgi gruntu szkolnego.

Podania należycie udokumentowane należy wносить do Rady Szkolnej Powiatowej w Tarnowie.

145.

KOMUNIKATY.

Marjan Bilski, uczeń kl. VIa gimnazjum państwowego w Mielcu, został wydalony ze wszystkich szkół średnich ogólnokształcących tak państwowych, jak i prywatnych w Okręgu Szkolnym Krakowskim.

Kuratorjum podaje do wiadomości, że w dniu 12 września b.r. został otwarty i oddany do użytku Miejski Dom Wycieczkowy w Krakowie przy Aleji 3 Maja (obok parku Dr. Jordana w t. zw. Oleandrach).

Dom ten powstał przy wydatnej pomocy „Funduszu szkolnych domów wycieczkowych“.

Do korzystania z Miejskiego Domu Wycieczkowego mają prawo:

- a) młodzież szkolna, odbywająca wycieczki w grupach pod kierownictwem nauczycieli lub kierowników organizacji wychowawczych szkolnych,
- b) drużyny i zespoły wędrownie uczniów oraz pojedynczy uczniowie, odbywający wycieczki piesze, wioślarskie, narciarskie, kolarskie itp.,
- c) nauczyciele, towarzyszący wycieczkom młodzieży szkolnej, oraz zespoły wycieczkowe nauczycielskie.

Z Domu korzystać można zasadniczo nie dłużej, niż przez 3 doby z rządu. Dłuższy pobyt jest możliwy tylko na podstawie zgody Zarządcy Domu.

Z reguły zgłaszanie wycieczek winno następować co najmniej na 14 dni napród. Wycieczki bez poprzedniego zgłoszenia mogą się narazić na odmowę noclegu.

Przy zgłoszeniu należy podać: a) nazwisko prowadzącego wycieczkę, b) liczbę i płeć uczestników, c) miejscowość, z której wycieczka pochodzi, d) charakter i cel wycieczki, e) dzień i godzinę przybycia.

O przyjęciu wycieczki decyduje kolejność zgłoszeń.

Wycieczki, liczące mniej niż 10 uczestników, oraz samotni zgłaszać się mogą u zarządcy Domu bez poprzedniego zgłoszenia, jednak nie później niż do 16 godziny danego dnia. Późniejsze zgłoszenie na nocleg będzie uwzględnione tylko wyjątkowo. W miesiącach zimowych nawet te wycieczki zgłaszać należy przynajmniej na 24 godzin naprzód.

Miejski Dom Wycieczkowy ma pomieszczenie na 220 łóżek.

Należytości za korzystanie z Miejskiego Domu Wycieczkowego w Krakowie dla wycieczek szkolnych według taryfy „A” wynoszą:

Grupa I.	sale po 18 łóżek	Nr. 1, 3, 9 i 15	doba	—80 zł.
„ II.	„ „ 16	„ „ 7, 13 i 19	„	1— „
„ III.	„ „ 14	„ „ 8 i 14	„	1:20 „

W powyższej cenie mieści się należytość za pościel, służbę, światło, opał i wodę z ewentualnymi natryskami.

Wycieczki szkół powszechnych mogą się ubiegać o 25% zniżkę taryfy „A”.

Bliższych informacji udziela Zarząd Miejskiego Domu Wycieczkowego w Krakowie — Aleja 3 Maja.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zawiadomiło, że szkolne schroniska wycieczkowe w Poznaniu przeniesione zostały ze szkół powszechnych Nr. 1 przy ulicy Cegielskiego i Nr. 2 przy ulicy Marji Magdaleny do szkoły powszechnej przy ulicy Wielkie Garbary Nr. 26.

Zawiadamia się, że Zarząd Fundacji Chrześcijańskiej Gminy miasta Borysławia oddał do dyspozycji wycieczek szkolnych lokal na 60 osób, który może służyć jako bezpłatne schronisko noclegowe w miesiącach: maju, czerwcu, wrześniu i ewent. październiku każdego roku. Wycieczki winny zgłaszać się uprzednio do Zarządu.

Ministerstwo WR. i OP. zwraca uwagę na film p.t. „Szkolnictwo Zawodowe Żeńskie w Polsce”, wykonany przez Instytut Filmowy pod kierunkiem Dep. III przy współudziale Warszawskiej Poradni Zawodowej dla Dziewcząt Stowarzyszenia „Służba Obywatelska”.

Film ten zasługuje na rozpowszechnienie w szkołach żeńskich wszelkich typów, zwłaszcza w 6 i 7 oddziałach szkół powszechnych.

Wspomniany film może być wypożyczany dla tych celów, począwszy od września b. r. Zgłoszenia należy nadsyłać pod adresem Poradni Zawodowej dla Dziewcząt w Warszawie, ul. Wspólna 81.

Kuratorjum podaje do wiadomości, że prócz szkół zawodowych żeńskich, podanych w Dz. Urz. K.O.S.K. Nr. 6 z 27. VI. 1931 r., istnieje w Zbylitowskiej Górze seminarjum dla nauczycielek gospodarstwa domowego Zgrom. S.S. Serca Jezusowego.

Dyrekcja Państw. Szkoły Zawodowej Żeńskiej w Krakowie zawiadamia, że w roku szkolnym 1931/2 będzie otwarty kurs I-szy Seminarjum Krawieczyzny.

Nawiązując do zarządzenia z dnia 22 kwietnia 1931 r. Nr. O. 1101/31, ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Kuratorjum Nr. 4 z 1931 r., zawiadamia się na podstawie pisma Ligi Morskiej i Kolonjalnej, Okręg Zagłębia Węglowego w Katowicach z dnia 7 września 1931 r. L. 3182/31, że z jej inicjatywy zostanie otwartą w dniu 12 b.m. „Wystawa Morska” w Katowicach, która potrwa do dnia 19 października b.r. Wystawa pomieszczoną będzie na terenach wystawowych przy Parku Kościuszki.

Przedmioty wystawowe, zebrane w różnych okolicach kraju, a zwłaszcza na polskim wybrzeżu, mają dać w głównych zarysach obrazek walorów własnego dostępu do morza, własnej żeglugi, własnego naszego portu w Gdyni i t. d., oraz łączących się z nimi ważniejszych problemów gospodarczych.

Eksponaty, uzyskane od szeregu władz, urzędów, instytucyj, organizacyj, przedsiębiorstw i osób prywatnych, ugrupowane będą w ten sposób, by możliwie poglądowo dały obraz łączności gospodarczej Zagłębia Przemysłowego z polskim portem w Gdyni. Będzie na Wystawie sporo modeli łodzi, statków, i t. d., które z pewnością szczególnie zainteresują młodzież. Dużą grupę stanowić będzie zbiór dzieł sztuki naszych artystów-malarzy, marynistów i grafików.

W czasie trwania Wystawy wyświetlane będą codziennie filmy morskie, przyczem osobnych wstępów do kina wystawowego od zwiedzających pobierać się nie będzie.

Bilety wstępu na Wystawę ustalono w cenie 1 zł od osoby, przyczem członkowie Ligi, podoficerowie i młodzież płacą 50 gr, zaś zbiorowe wycieczki młodzieży ponad 25 osób, od osoby 30 gr.

Ministerstwo Komunikacji rozporządzeniem III. (Ou) 8043/31 z 26. 6. b. r. przyznało dla wycieczek powyżej 10 osób 25% -owe zniżki kolejowe przy przejazdach w jedną i w drugą stronę, przyczem zniżki obowiązują na odległości powyżej 30 km. Celem uzyskania zniżki należy zwracać się na piśmie do tej Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych, w której obrębie leży stacja wyjazdu, zgłoszenie zaś winno zawierać:

1) cel podróży, 2) datę zamierzonego wyjazdu, 3) drogę przejazdu, 4) ilość uczestników podróży, 5) klasę wagonu, 6) rodzaj pociągu, oraz 7) imię i nazwisko kierownika wycieczki.

Ponieważ „Wystawa Morska” w Katowicach będzie miała duże znaczenie propagandowe i dydaktyczne dla młodzieży, jest wskazane zwiedzenie tej Wystawy przez szkoły.

Zawiadamia się, że lekarzem umówionym dla Państwowej Pomocy Lekarskiej w chorobach wewnętrznych i dzieci w rejonie Dębni—Kraków został Dr. Aleksander Polek, zamieszkały ul. Różana 9; ordynuje od godz. 16—18.

Dr. Bięńkiewicz August ordynuje w chorobach wewnętrznych przy pl. Groble Nr. 8 od godz. 18 do 19 1/2.

Towarzystwo Przemysłu Ludowego, Kraków, ul. św. Jana 18, opiekując się szeregiem związanych w spółdzielnie organizacyj przemysłu stolarskiego i stolkarskiego, poleca Zarządom Szkół dostawę ławek szkolnych, wykonanych w myśl przepisów, oraz innych urządzeń szkolnych.

Można oglądać wzory ławek, żądać ofert. Punktualne i solidne wykonanie przy tanich cenach zapewnione.

Celem przyjsia z pomocą abiturjentom szkół średnich i zawodowych, rozpoczynającym dalsze studia, uruchomione zostało z dniem 1. VI. r. b. w Warszawie — Akademickie Biuro Informacyjne przy Instytucie Szerzenia Praktycznej Wiedzy Przemysłowej.

W zakres działalności Akademickiego Biura Informacyjnego wchodzi:

- 1) udzielanie porad przy obiorze dziedziny studjów wyższych,
- 2) informowanie o formalnościach, obowiązujących przy wstepowaniu na wyższe uczelnie,
- 3) porady fachowe, dotyczące sposobu studjowania,
- 4) praktyczna pomoc w pracy naukowej,
- 5) ułatwienia w korzystaniu z bibliotek wewnętrznych i zewnętrznych,
- 6) poznawanie z warunkami egzystencji w stolicy, przy jednoczesnem niesieniu czynnej pomocy (informacje dotyczące mieszkań, poznawanie ze stolicą i t. d.),
- 7) informowanie o odroczeniach służby wojskowej,
- 8) podtrzymywanie kontaktu między osobami odbywającymi służbę wojskową w szkołach podchorążych rezerwy, a odnośniami uczelniami,
- 9) informacje dotyczące wyższych uczelni zagranicą,
- 10) udzielanie wszelkich wiadomości aktualnych dla młodzieży uczącej się.

Zgłaszać należy się osobiście lub listownie pod adresem: Akademickie Biuro Informacyjne — Warszawa — Marszałkowska 68 m. 11. G. Tel. 8-13-04. Godziny urzędowania: 10—14 i 16—20 codziennie za wyjątkiem niedziel i świąt.

Celem rozpowszechnienia monografji o Pierwszym Marszałku Polski wśród sfer oświatowych, szkolnych i wojskowych Rzpltej Polskiej — przystąpił Komitet redakcyjny do opracowania trzeciego wydania książki, która ukaże się pod tytułem „Genjusz Niepodległości”, i rzucając w nowem szerokiemi ujęciu barwne światło na zasługi i świetlany trud twórczy Marszałka, odtworzy postać Genjusza Polski Odrodzonej w szeregu działów — pióra wybitnych Autorów polskich. Tytuły rzdziatów monografji: Marszałek a wartość moralna ludzi i stronnictw. Zwycięski Wódz, wielki mąż stanu, Józef Piłsudski a Śląsk. Marszałek a Powstańcy śląscy. Lwów, a Wskrziesiciel Polski. Piłsudczycy. Wola niezłomna. Marszałek, a Powstanie Styczniowe. Pieśń o sławie rycerskiej. Rozkazy Komendanta. Piłsudski w dniach

wojny bolszewickiej. Dziejowa misja. Mickiewicz, Niemcewicz i Ujejski a. Piłsudski. Stosunek do wielkich postaci historycznych. Marszałek o Legionistach, i o Sobie. Imieniny Komendanta. Boje Legionów. Wódz do żołnierzy, i wiele innych prac i rozdziałów.

Poznanie ich przez wychowawców młodego pokolenia, młodzież polską i sterowników oświatowych rzeszy obrońców Państwa — jest wskazane w dobie walki o Polskę silną.

Zaleca się to wydawnictwo do bibliotek szkolnych i nauczycielskich.

Zwraca się uwagę na wydawnictwa Towarzystwa filozoficznego w Krakowie; do nabycia po niższych cenach w księgarni Gebethnera i Wolffa w Krakowie.

- 1) Tadeusz Grabowski „Filozofja Słowackiego“ str. 24, cena 0.40 zł.
- 2) W poszukiwaniu prawdy (Wstęp do teorii poznania), praca zbiorowa str. 169, cena 2 zł.
- 3) Witold Rubczyński „Stosunek filozofji do nauk szczegółowych“ str. 17, cena 0.40 zł.
- 4) Akademia ku czci Hugona Kołłątaja str. 64, cena 1 zł.
- 5) X. Dr. Stefan Pawlicki „Spinoza i dzisiejszy Monizm“ str. 24, cena 1 zł.
- 6) Jan Sleszyński „O logice tradycyjnej“ str. 11, 1 zł.

Sekcja Regionalistyczna Związku Nauczycielstwa Polskiego w Warszawie wydała „Pamiętnik Świętokrzyski“. Wydawnictwo to zaleca się szkołom i nauczycielstwu.

Komitet Tygodnia Gdańskiej Macierzy Szkolnej w Warszawie, Krakowskie-Przedmieście 7 m. 4. Konto P. K. O. 583 wydał broszurę emer. prof. Broniawa Gawła p. t. „O Polskość w Gdańsku“. Zwraca się uwagę na tę broszurę; cena 50 gr.

W celu uczczenia Ignacego Łukasiewicza, twórcy przemysłu naftowego, w 75-tą rocznicę odkrycia nafty, jak również dla spopularyzowania tego nazwiska, zawiązał się w Krośnie Komitet pod protektoratem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Ignacego Mościckiego, który jako jedno z najważniejszych zadań założył sobie spopularyzowanie w pierwszym rzędzie we własnym społeczeństwie tego wielkiego Męża. W tym celu Komitet wydał Monografię Ignacego Łukasiewicza, z której dochód przeznaczył na budowę Jego pomnika w Krośnie. W związku z tem Komitet postanowił rozesłać do szkół średnich i 7 klasowych szkół powszechnych po 2 egzemplarze Monografji z przeznaczeniem dla biblioteki profesorskiej i uczniowskiej w cenie po 3 zł za egzemplarz.

Z uwagi na cel, Kuratorjum zachęca Dyrekcje do nabycia wspomnianej Monografji.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

Do

Pp. Inspektorów szkolnych, Dyrektorów, Kierowników i Nauczycielstwa szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych i szkół powszechnych w Okręgu.

Kuratorjum powzięło myśl wprowadzenia do Dziennika Urzędowego nowego działu o charakterze nieurzędowym. Dział ten jest przeznaczony na umieszczanie artykułów, dyskusyj i informacji, poświęconych zagadnieniom z zakresu wychowania, nauczania i oświaty pozaszkolnej. W każdym numerze Dziennika kilkanaście stron będą mogły zająć głosy pracowników na niwie szkolnej i oświatowej.

Od tej chwili Dziennik Urzędowy będzie nie tylko organem urzędowym Kuratorjum, ale staje się również częściowo czasopismem pedagogicznym, na łamach którego może wypowiedzieć się każdy pracownik szkolny i oświatowy.

Każdy nauczyciel w ciągu swej pracy zawodowej przeprowadził szereg doświadczeń i odnalazł wiele nowych dróg w pracy wychowawczej i w nauczaniu. Te niejednokrotnie cenne myśli i zdobycze pedagogiczne pracowników szkolnych i oświatowych najczęściej pozostają własnością tylko jednostek. Dziwna nieśmiałość i obawa przed krytyką powstrzymuje od zabrania głosu bardzo wiele takich jednostek z pośród nauczycielstwa, które mogłyby pisać o sprawach szkolnych i powiedzieć wiele ciekawych rzeczy.

Zachęcam całe nauczycielstwo Okręgu Szkolnego do współpracy. Każdy nadesłany artykuł, poruszający nowe myśli pedagogiczne, dydaktyczne i oświatowe, lub poświęcony aktualnym i ciekawym zagadnieniom z praktyki szkolnej i oświatowej, chętnie będzie przyjmowany przez Komitet Redakcyjny. Czekam odpowiedzi na wezwanie.

Odpowiednie materiały proszę nadsyłać do Kuratorjum na ręce dr. Żyły.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* wr.

O selekcji uczniów w gimnazjach.

Jest mnóstwo spraw banalnych „oklepanych“ i przez to samo już nudnych, do których — zdawałoby się — wracać nie należy.

A jednak są to czasami sprawy tak istotne, że warto choć postarać się o ich zaktualizowanie i rozpatrzenie pod nowym kątem widzenia.

Taką sprawą w naszym szkolnictwie jest, między innymi, sprawa selekcji młodzieży, i może nie od rzeczy byłoby zastanowić się nad nią u progu nowego roku szkolnego.

Wszyscy zdajemy sobie sprawę doskonale z potrzeby selekcji. Wiemy o tem, że materiał młodzieży, który otrzymujemy n. p. w gimnazjach, niezawsze nadaje się do tych gimnazjów i musi być przesiany. Mówimy, że należy zwalczać przesąd, jakoby tylko matura gimnazjalna była chwalebny dowodem ukończenia studjów średnich.

Wiemy to wszystko, ale — jeśli zważymy rezultaty pracy — zbyt często okaże się, że nie wyciągamy należytych konsekwencyj z powyższych wiadomości.

Przejawia się to przedewszystkiem w okresie egzaminów. W gimnazjach słyhać skargi na szkołę powszechną, że nie dała swoim uczniom potrzebnego przygotowania, a z uniwersytetów padają gromy na gimnazja, że nie przysposobiły swoich uczniów do studjów wyższych. W czasie egzaminów końcowych ujawniają się niespodziewanie kompromitujące braki w inteligencji zdających, nieumiejętność korzystania z nabytych wiadomości, niezdolność do samodzielnego myślenia i t. d. A potem spotykamy przecież ludzi rażących brakiem wyrobienia i dojrzałości umysłowej, chociaż opatrzonych „świadectwem dojrzałości“.

Wszystko powyższe należy właśnie do spraw najbardziej banalnych i znanych. To też zdumiewa sprzeczność, istniejąca między temi smutnymi doświadczeniami, a innymi objawami życia szkolnego. Ta sprzeczność rzuci się nam przedewszystkiem w oczy, gdy weźmiemy do ręki zestawienia ostatecznych ocen rocznych uczniów, ocen, które stanowią o promowaniu do następnej klasy gimnazjalnej. Biorę dla przykładu materiał statystyczny, dotyczący uczniów i uczennic niepromowanych w r. szk. 1930/31, z trzydziestu trzech gimnazjów tuł. okręgu. Szkoły te zostały wybrane przypadkowo „na chybił trafił“ z uwzględnieniem jednak w równej mierze gimnazjów męskich i żeńskich, państwowych i prywatnych. Statystyka promocyj przedstawia się w nich, jak następuje: w dwóch gimnazjach tylko liczba niepromowanych przekroczyła 20%; w piętnastu liczba niepromowanych waha się między 10% i 20%; w szesnastu — spada poniżej 10%, dochodząc niżej 1%. W dwudziestu czterech z pośród powyższych gimnazjów możemy jeszcze obliczyć procent uczniów lub uczennic promowanych z oceną ogólną więcej, niż dostateczną (dobrą lub bardzo dobrą). Ośm gimnazjów wykazuje przeszło połowę uczniów lub

uczennic ponad miarę przeciętną, dochodząc aż do 88.3% dobrych ocen. Ponad 40% dobrych ocen wykazują cztery szkoły, ponad 30% — pięć szkół, poniżej 30% — siedem (z tych dwie poniżej 20%). Z takiej statystyki możnaby wysnuć wnioski radosne. Możliwość sądzić, że w większości szkół młodzież jest doskonale dobrana pod względem inteligencji; że przeważają w gimnazjach uczniowie o zdolnościach nie przeciętnych nad uczniami, niedociągającymi do właściwego poziomu. Niestety rezultaty egzaminów końcowych oraz przyjęcie się zbliżone inteligencji młodzieży — przeczy tym radosnym wnioskom. Przeczą im skargi nauczycieli i te wszystkie smutne doświadczenia, o których była mowa na początku niniejszego artykułu.

Istnieje zatem jakaś sprzeczność pomiędzy stanem faktycznym, a systemem ocen w większości szkół. I sprzeczność tę trzeba zbadać.

Stawianie zbyt łagodnych ocen w gimnazjach, „przeciąganie“ z klasy do klasy i obdarzanie wreszcie „świadectwem dojrzałości“ ludzi niedojrzałych — dowodzi przede wszystkim braku poczucia odpowiedzialności obywatelskiej nauczycieli i wychowawców, lub też zbyt wąskiego patrzenia na życie i pracę.

Wracam tu znowu do spraw banalnych i wszystkim rzekomo znanych, a jednak tak bardzo ważnych. Nie trzeba przecież uzasadniać, że państwo polskie wymaga wszystkich sił wszystkich obywateli do pracy. Ale siły te muszą być właściwie użyte i we właściwy sposób rozwinięte.

Z drugiej znów strony dzisiejsza psychologia mówi nie tylko o różnych rodzajach uzdolnień specjalnych, ale też o różnych typach inteligencji.

Tymczasem w gimnazjach gromadzi się u nas nadmiar młodzieży, z której część daleko lepiej mogłaby rozwijać właściwy sobie typ inteligencji i swoje specjalne zdolności w różnych szkołach zawodowych. Trzeba się w tem w porę zorientować i przeprowadzić selekcję w znaczeniu kierowania młodzieży do szkół i zawodów właściwych ze względu na uzdolnienia, zainteresowania, zamiłowania indywidualne i w związku z potrzebami państwa jednocześnie. Zyskamy wtedy dzielnych i zadowolonych ze swego zajęcia pracowników na różnych polach życia. Ci sami — kończąc szkołę dla siebie niewłaściwą — zmuszeni do nadmiernego wysiłku — ulegają łatwo załamaniu, powiększają liczbę ludzi nadaremnie poszukujących pracy i uznania, zawiedzionych w swych planach życiowych, nieszczęśliwych i szkodliwych. Inteligentnie więc przeprowadzona selekcja ma jednocześnie zapobiegać szkodzie społecznej i krzywdzie indywidualnej. Chciałabym to podkreślić jak najsilniej, bo jakże często zdarzają się nie-

porozumienia. Zdarza się, że nauczyciele podciągają oceny przez fałszywie rozumiany „przyjacielski“ „serdeczny“ stosunek do uczniów. Czasem chodzi tu tylko o „święty spokój“, i o oszczędzanie własnej wrażliwości nerwowej; czasem rozstrzyga powierzchowny sentymentalizm, lub na w pół świadoma żądza taniej popularności.

Nauczyciel, który jest prawdziwym przyjacielem młodzieży, zna swoich uczniów i nie zwodzi ich. Ocenia ich sprawiedliwie, zato w razie potrzeby umie doradzić, pokierować, znaleźć właściwe miejsce dla danej jednostki. Oczywiście nie jest to łatwe i wymaga więcej wysiłku, niż podciągnięcie oceny, ale o ileż jest owocniejsze! I to podwójnie: zarówno ze względu na późniejszą przydatność obywatelską jednostek, które poszły właściwą drogą, jak i ze względu na pracę w szkole. Wszyscy wiemy, jak dalece trudne jest w klasie — niedobrej pod względem inteligencji — prowadzenie pracy zarówno dydaktycznej i jak i wychowawczej.

W klasie gimnazjalnej, w której znaczna część uczniów lub uczenie nie dociąga do wymaganego poziomu inteligencji, musi obniżyć się ogólny poziom naukowy. Tracą na tem przedewszystkiem uczniowie najlepsi, tembardziej, że nauczyciel, przejęty koniecznością nauczania jakiegoś minimum uczniów tępych, nie ma już czasu, ani energii, ażeby zająć się najlepszymi, tymi, którzy mogą być w przyszłości najużyteczniejsi, ale też najłatwiej mogą się załamać. Jeszcze gorzej jest pod względem wychowawczym. Wszyscy wiemy doskonale, że w klasie, w której większości uczniów nauka idzie zbyt ciężko, praca wychowawcza jest ogromnie niewdzięczna i porozumienie z młodzieżą niezmiernie trudne. Będzie tu zawsze najwięcej nieufności, oszukaństw, pochlebstw, wogóle fałszu.

A zatem selekcja jest konieczna zarówno ze względu na możliwość organizacji pracy wychowawczej i naukowej w szkole, jak i na późniejsze rezultaty.

Brak selekcji może dowodzić, albo niewłaściwego nastawienia uczuciowego nauczycieli, o czem była mowa wyżej, albo też fałszywej podstawy, na której opierają się oceny.

Może najgroźniej przedstawia się ta sprawa i najgłębszej wymaga rewizji, jeśli brak selekcji jest wynikiem zasadniczo niewłaściwych wymagań. Zachodzi to wtedy, gdy nauczyciele nie zwracają przy ocenach uwagi na inteligencję ucznia, jego samodzielność, jego aktywność, a tylko wymagają biernej reprodukcji i wysiłku pamięci. Oczywiście dowodzi to stosowania przestarzałych metod i musi dawać marne rezultaty. Nie poznaje się wówczas ani inteligencji młodzieży, ani jej

zainteresowań i zamiłowań, a przecież to właśnie powinno być dla nas najważniejsze.

Oczywiście konsekwentne przeprowadzenie selekcji wymaga nieustannej czujności nauczyciela, a z początku może być powodem wielu przykrości. Wiadomo jednak z doświadczenia, że konsekwentne postępowanie pod tym względem opłaca się znakomicie. Przedewszystkiem sama młodzież ocenia całkowicie prawdziwą przyjaźń nauczyciela, który traktuje ją sprawiedliwie i poważnie, i w tedy chętnie słucha jego rady, lub nawet wyroku. Trudno bardzo jest przekonać rodziców, ale i tu konsekwentne postępowanie może z czasem wywalczyć bardzo wiele.

W jaki sposób dokonywać selekcji? Na jakich opierać ją podstawach? Co mieć na widoku? — Oto są zagadnienia niezmiernie ważne i dobrzeby było wywołać na ten temat dyskusję!

M. Chrzanowska.

Sprawa kształcenia pracowników oświatowych w naszym Okręgu.

Był czas, kiedy praca oświatowa była ową biedną „oświatą ludu“, i kiedy ją traktowano jako rodzaj narodowej filantropji. Te czasy należą już do przeszłości. Dziś praca oświatowa staje się coraz ważniejszym czynnikiem życia publicznego i na jego rozwój zaczyna wywierać wpływ coraz większy. Zawrotne tempo życia, nowe i wielkie zdobycze nauki oraz sprawa ich praktycznego wykorzystania wymagają uzupełniania w szkole zdobytej wiedzy już nietylko od prostaczka, ale w tym samym stopniu i od człowieka wykształconego. Wiemy o tem dobrze z własnej praktyki.

Zagadnienie doksztalcenia nie wyczerpuje jednak całej treści pracy oświatowej. Ze sprawą kształcenia wiąże się ściśle zagadnienie pracy kulturalnej.

W obecnych czasach, kiedy szybki rozwój techniki robi z człowieka coraz więcej maszynę i coraz bardziej męczy go jednostajnością zajęcia, człowiek coraz więcej potrzebuje rozrywki i to takiej, w której mógłby wyładować wrodzony mu instynkt tworzenia, znajdując w ten sposób uzupełnienie tego, czego pozbawia go dzisiejsza technika i organizacja pracy. Ułatwić człowiekowi znalezienie samego siebie może tylko ten rodzaj pracy oświatowej, który jest raczej działal-

nością kulturalną. Praca oświatowa jest dziś dlatego trudna, nie wystarcza w niej tylko zapał i ideowa ofiarność, do pracy oświatowej trzeba mieć dzisiaj również odpowiednie przygotowanie. Brak zaś takich pracowników jest w naszym Okręgu ogromny. Obszar Kuratorium obejmuje 40 powiatów, w których można się także doliczyć nie więcej jak 75 osób, które ukończyły jakiś kurs oświatowy. W porównaniu z cyfrą przeszło 17000 nauczycieli w Okręgu jakżeż znikomo małą jest liczba 75. Stąd też sprawa kształcenia pracowników oświatowych z pośród nauczycielstwa jest narazie największą potrzebą terenu. Bez uporania się z tą bolączką nie może być mowy o racjonalnej organizacji pracy oświatowej. A od tej pracy nie wolno się nam usunąć. Nawet teraz, kiedy nam ciężko wskutek dotkliwego kryzysu gospodarczego, nie możemy liczyć na żadne ulgi i ułatwienia. Trudno — musimy przez jakiś czas zdobyć się na trochę więcej samozaparcia się i poświęcenia i wykazać, że umiemy patrzeć szerzej i dalej, wnieść się na wyższy poziom pojmowania obywatelskich powinności, niż przeciętny zjadacz chleba. Nie sztuka zresztą pracować, gdy jest dobrze i są odpowiednie warunki. Stać nas było na większe ofiary, bo własnego życia czy kalectwa, a nie uchylaliśmy się, gdy tego była potrzeba. Przez pierwsze zaś lata odzyskanej niepodległości musieliśmy pracować nieraz w warunkach gorszych niż obecnie — a przecież nie dezerterowaliśmy z posterunków.

Z potrzeb w zakresie pracy oświatowej na terenie naszego Okręgu władze szkolne zdają sobie sprawę. Czy jednak obecna sytuacja finansowa pozwoli im na zorganizowanie takiej ilości kursów oświatowych, by zaspokoić przynajmniej najpilniejsze potrzeby — wątpię. Zresztą fizycznie jest to niewykonalne. Kształcenie pracowników oświatowych trzeba więc będzie rozłożyć na kilka najbliższych lat. Tymczasem zaś drogą samokształcenia, referatów na konferencjach koleżeńskich itp. możemy władzom szkolnym ułatwić rozwiązanie zadania, a sobie samym zapewnić pełniejsze wykorzystanie w przyszłości kursu oświatowego. Musimy sobie uzmysłwić i to, że przecież każda poważniejsza praca naukowa wymaga uprzedniego przygotowania się, i jeżeli takie wymagania stawiane są na kursach, których celem jest specjalizowanie się w jakimś kierunku, to przecież kursy oświatowe nie mogą stanowić wyjątku. Uważam, że trzeba sobie wpierv przyswoić elementarne wiadomości z danej dziedziny, a dopiero potem pomyśleć o systematycznym kształceniu się, szczególnie na kursach krótkoterminowych, jakimi zazwyczaj bywają wszystkie kursy wakacyjne. Z podanych względów radzę wszystkim Koleżankom i Kolegom, dla których praca społeczna jest czemś więcej, niż spełnieniem czyjejs

prośby, lub polecenia, i którzy rozumieją potrzebę zdobycia przygotowania do tej pracy, by zechcieli się zapoznać w ciągu obecnego roku szkolnego z podstawową literaturą z zakresu pracy oświatowej.

Dla tych, którzy w tem zagadnieniu zupełnie się nie orjentują, podaję poniżej kilka dzieł, które należy bezwzględnie przestudjować. Będzie je można wypożyczyć w każdej podręcznej bibliotece oświatowej przy Wydziale Powiatowym, lub Radzie Szkolnej Powiatowej, względnie Inspektoracie Szkolnym, czy wreszcie w zasobniejszych bibliotekach „Ognisk“ Związku P. N.

Mam wrażenie, że te kilka książek może przeczytać z ogromnym pożytkiem każdy, nawet i ten, co do pracy społecznej nie ma wrodzonej „żyłki“. Dla młodych zaś oświatowców lektura ta będzie początkiem planowej i systematycznej pracy oświatowej, podjętej od najwłaściwszej strony.

W końcu kilka słów w związku z pojawieniem się części nie-urzędowej Dziennika Urzędowego Kuratorjum O. S. K. Odezwa wyjaśnia dostatecznie, jakim celom ma służyć. Zwracam się więc z gorącym wezwaniem do wszystkich oświatowców, by nie bali się pióra i atramentu i nie chowali dla siebie dobrej nieraz myśli, pięknej i pożytecznej inicjatywy i pouczającej wiadomości z własnej praktyki i doświadczenia. Zarówno ciekawy artykuł dyskusyjny jak dobra recenzja czy notatki sprawozdawcze z więcej interesującego fragmentu pracy będą chętnie zamieszczane. Chciejmy tylko wykorzystać własny kącik, który będziemy mieli w każdym numerze dodatku. Mamy przecież dużo do powiedzenia i sobie i innym, boć praca pozaszkolna w naszym okręgu jest dopiero w zaczątkach — a co ważniejsze, o jej potrzebie i pożytku społecznym trzeba często przekonywać i to nie tylko prostaczków, lecz nawet własnych kolegów. Chciejmy, żeby ten nasz kącik stał się dla nas rzeczą swojską, bliską — dobrym przyjacielem.

Polecona lektura: Przewodnik oświaty dorosłych. Warszawa 1930. W kilku artykułach daje zarys hist. pracy oświatowej w Polsce, zaznajamia z potrzebami w dziedzinie organizacji pracy oświatowej i zapoznaje z nowymi jej kierunkami i formami a wreszcie daje przegląd organizacji, podejmujących pracę oświatową wśród społeczeństwa polskiego i naszych mniejszości narodowych. Przewodnik oświaty dorosłych jednym słowem jest elementarzem pracy oświatowej u nas w Polsce. Nie wyobrażam sobie pracownika oświatowego, poważnie pracę traktującego, któryby nie zaznajomił się z treścią Przewodnika.

Władysław Wolert: Demokracja i kultura, Warszawa 1930.

Tak jak Przewodnik dla dorosłych jest encyklopedją pracy oświat. w Polsce, tak znowu potężna — bo przeszło 700 stron licząca książka Wolerta — jest pracowicie ujętą encyklopedją tej pracy zagranicą. W szczególności zaś przedstawia pracę oświatową w państwach skandynawskich, Anglii, Francji, Ameryce, Italji, Belgji, Szwajcarji, Austrii, Niemczech, Czechosłowacji i Rosji sowieckiej. Dla każdego człowieka inteligentnego, nie mówiąc o pracownikach oświatowych, książka Wolerta jest ciekawą i pouczającą lekturą, która ułatwia spojrzanie na nasze sprawy trochę pod innym kątem, niż codziennej życiowej szarzyzny.

Zagadnienia oświaty dorosłych. — Warszawa 1930 r. W sierpniu 1929 r. odbyła się w Cambridge w Anglii wszechświatowa konferencja, poświęcona zagadnieniu kształcenia dorosłych. Przed wyjazdem delegacji polskiej na tę konferencję odbył się w maju tegoż roku w Kazimierzu nad Wisłą zjazd polskich oświatowców, poświęcony temu zjazdowi względnie omówieniu zagadnień mających być tematem obrad wszechświatowej konferencji. Zagadnienia oświaty dorosłych są więc sprawozdaniem z konferencji w Kazimierzu a ponadto zawierają spostrzeżenia z konferencji w Cambridge.

Uzupełnieniem poprzedniej książki i stanowiącą z nią organiczny związek są Wybrane zagadnienia oświatowe — Warszawa 1930.

Jest to sześć referatów, wygłoszonych przez wybitnych znawców na konferencji w Cambridge. Jeśli Zagadnienia oświaty dorosłych oświetlają to zagadnienie od strony naszej, polskiej, tak znowu Wybrane zagadnienia pozwalają je poznać w perspektywie międzynarodowej. Zawarty w tej książce materiał jest tego rodzaju i tak ujęty, że nietylko daje sporo ciekawych wiadomości, lecz co ważniejsze, zmusza do przemyślenia.

Sprawie kultury wsi była poświęcona konferencja w Łowiczu w styczniu 1930 — zwołana z inicjatywy Ministerstwa WR. i OP. Sprawozdaniem z tej konferencji jest Kultura wsi — Warszawa 1930.

Konferencja miała na celu — jak to na wstępie książki zaznaczono — uporządkowanie sobie przez pracowników oświatowych myśli i pojęć z zakresu zagadnienia kultury wogóle a kultury wsi w szczególności. Referaty tej miary uczonych pracowników jak prof. Limanowski, Bujak, Bystron, Solarz, Radlińska i Cierniak przemawiają chyba dostatecznie za tem, że książkę tę powinien przestudjować każdy oświatowiec, a specjalnie oświatowiec, pracujący na wsi.

Florjan Znaniecki: Socjologia wychowania. — Warszawa 1930 r.

William Mc Dougall: Psychologia grupy — Lwów 1930.

Każdy społecznik powinien zapoznać się z psychologicznymi założeniami pracy społecznej. Nieocenionym przewodnikiem będą dla każdego dwa podane dzieła.

Ponadto radzę przeglądać roczniki Polskiej Oświaty Pozaszkolnej, w których znajdzie każdy sporo materiału z dziedziny specjalnie go interesującej oraz wiele wskazówek praktycznych o organizowaniu pracy oświatowej.

Wł. Żyła.

Zapiski bibliograficzne.

Józef Piłsudski. Pisma — Mowy — Rozkazy. Wydanie zbiorowe prac dotychczas drukiem ogłoszonych. Wydawnictwo Instytutu Badania Najnowszej Historji Polski. Warszawa 1930.

Marszałek Polski Józef Piłsudski występuje w swoim życiu na różnych polach pracy publicznej. Widzimy go w Niepodl. Polsce jako polityka, męża stanu, sternika państwa, wodza naczelnego, a w okresie niewoli jako organizatora, kierownika i nieustrudzonego działacza ruchu niepodległościowego; jest również mówcą, pisarzem oraz teoretykiem programów politycznych i zagadnień wojskowych.

Bogata działalność Józefa Piłsudskiego znalazła swój wyraz w artykułach, mowach, rozprawach, pracach historycznych i wojskowych, ogłaszanych w różnych pismach i wydawnictwach. Ale tylko kilka książek, wydanych w ostatnich latach, stanowi dostępną część pism, inne znajdują się w zbiorach dawnych tajnych pism, broszur, obezw i t. p.

Komitet redakcyjny w osobach Juliana Stachiewicza, Michała Sokolnickiego i Władysława Malinowskiego zajął się zebraniem pism Józefa Piłsudskiego, by je wydać w zbiorowym dziele, które będzie dostępne ogółowi.

Wydawnictwo obejmuje twórczość pisarską Józefa Piłsudskiego od roku 1893 do 1926 i podzielone jest na 8 tomów:

I tom — lata 1893-1900 — to okres pracy konspiracyjnego działacza i redaktora od powrotu z Syberji do chwili aresztowania w Łodzi;

II tom to okres działalności rewolucyjnej w zaborze rosyjskim w latach 1900-1908;

III tom obejmuje prace w Związku Walki Czynnej i organizacjach strzeleckich w latach 1908-1914;

IV tom obejmuje lata 1914-1918 — okres wojny światowej, Legjonów, P. O. W., Tymczasowej Rady Stanu i więzienia w Magdeburgu.

Ostatnie tomy obejmują prace z zakresu działalności w niepodległej Polsce — lata 1918-1926.

Każdy tom jest poprzedzony wstępem, podającym wiadomości biograficzne i uwagi, które są konieczne do zrozumienia pism, mów i rozkazów.

Pisma — Mowy — Rozkazy są doskonałym dziełem do poznania życia, twórczości i pracy Józefa Piłsudskiego.

Dla tych, którzy mieli szczęście brać udział w walkach o niepodległość, będą przypomnieniem najjaśniejszych i najradośniejszych chwil w życiu, oraz pokrzepieniem i otuchą do dalszej pracy w wolnym państwie, dla wszystkich przykładem, jak żyć i pracować dla swego narodu i państwa. Nadzieja wydawców, że dzieło

odegra rolę w dziedzinie wychowania państwowego naszego narodu, posiada uzasadnienie.

Pisma — Mowy — Rozkazy ze względu na znaczenie historyczne i wychowawcze powinny dotrzeć przez biblioteki i czytelnie do szerokiego ogółu, a przede wszystkim winny znaleźć się w ręku nauczycielstwa i być użytkowane w wychowaniu młodych pokoleń w szkole i w pracach oświatowych wśród społeczeństwa.

Pamiętnik Świętokrzyski. Rok 1930. Wydawnictwo Wyd. Wojewódzkiego w Kielcach i Sekcji Regionalistycznej Zw. Naucz. Polsk. Redaktor: Aleksander Patkowski.

Pamiętnik Świętokrzyski powinienby znaleźć się w każdej bibliotece szkolnej. Przede wszystkim jako propaganda i wzór głęboko pojętego i szeroko zakrojonego regionalizmu. W słowie wstępnym czytamy, że wydawnictwo „Ma być... w swej ściślejszej Ojczyźnie odbiciem pracy, jaką tworzą z dnia na dzień „ludzie prości“... Ma zbliżyć z nimi i związać pracą uczonych“. W tej współpracy poznaje się „jakiemi niewidzialnymi drogami, otworami tajemniczych porów wstępuje tegie zdrowie w ciało Ojczyzny“.

Słusznie Redakcja wysunęła na plan pierwszy Żeromskiego. Żeromski jest związany zarówno z ziemią kielecką, jak i z ideą regionalizmu i przez swoją twórczość. Jego listy, wydrukowane w Pamiętniku, nastrajają już same przez się do głębokiego i silnego przeżycia wewnętrznego, do aktywności duchowej w stosunku do poruszanych zagadnień — jak wszystko, co pisał Żeromski. Mówi tu o pracach regionalnych, „które idą z wichrowatą siłą. Jeśli zaś pójdą w równie silnym zamachu w innych okolicach ojczyzny, mielibyśmy nową twórczą ideę. Idea ta mogłaby nas wzbogacić nie tylko całą sumą wiedzy o sobie i swem jestestwie, ...ale rozstrzyga wiele wrzodów naszego państwowego istnienia“.

Te słowa wielkiego myśliciela — mogą i powinny stać się tematem refleksyj wychowawczych, mogą być poddane rozważaniom młodzieży.

Obok tej głębokiej ideowości — prawdziwą wartość wychowawczą Pamiętnika Świętokrzyskiego — stanowi podkreślenie miłości przyrody, jej piękna, rozkoszy współżycia z nią.

I tu oczywiście nazwisko Żeromskiego musi być wymienione najpierwsze, ale daleko idące skojarzenie w tym kierunku musi wywołać też artykuł o Dygasińskim. I może w duszy młodzieży znajdują radosny oddźwięk krótkie artykuły Al. Janowskiego, który wspomina swoje wycieczki młodzieńcze i zabarwia te wspomnienia młodzieńczym sentymentem i zapałem: „przez całe życie pamiętam, syn mazowieckich równin, to wstrząsające wrażenie, jakie na mnie zrobił szczyt Lysiny, ukryty w chmurze... i te jodły obdziergane młodziutką wiosenną zielenią. I widziałem potem Alpy, Pireneje, Bałkan, Apeniny, ale to już nie było to“.

Obok wartości ideowych i uczuciowych znajdujemy w Pamiętniku obraz poważnych prac naukowych, dokonanych w związku z danym regionem w różnych dziedzinach wiedzy. Artykuły naukowe — ciekawe dla wszystkich specjalistów w zakresie danego przedmiotu nauki — będą szczególnie pożyteczne dla nauczycieli województwa kieleckiego. Ułatwią ożywienie nauki przez wzięcie jej z dostępnym terenem, wywołają może inicyjatywę nowych prac i badań. Dlatego też powinny się zwracać do tych artykułów przeróżne kółka naukowe młodzieży, ażeby sobie uświadomić cie-

kawę zagadnienia i wypracować metody ich rozwiązywania. Znajdą tu materiał i poloniści (artykuły o Kochanowskim, Dygasińskim, Reklewskim i i.), i historycy (liczne artykuły z historii Kielecczyny, Sandomierszczyzny itd.), i historycy sztuki (art. o Wyczółkowskim; o architekturze oraz liczne i dobre ilustracje); i przyrodnicy (geologia, fauna i flora). Oczywiście Pamiętnik może stać się kopalnią skarbów dla kółek krajoznawczych i nauczyciela nauki o Polsce współczesnej, który — poza działem artykułów — sięgnie też z wielkim pożytkiem do działu kroniki.

Z wszystkich powyższych względów warto jest polecić Pamiętnik Świętokrzyski uwadze zarówno nauczycieli, jak i młodzieży.

Ilustracja Szkolna — wydawnictwo Związku Polskiego Nauczycielstwa Warszawa.

Jednym z najcenniejszych dla szkoły wydawnictw, jakimi może poszczycić się Związek Nauczycielstwa Polskiego, jest Ilustracja Szkolna. Jest to bardzo bogaty zbiór obrazów o różnorodnej treści, przedstawiający sceny biblijne i historyczne, krajobrazy Polski i innych krajów, obrazki z życia ludzi i zwierząt.

Ilustracje są oparte na kompozycjach wybitnych malarzy i wykonane starannie. Znaczną część ilustracji stanowią obrazy wielobarwne.

Ilustracja Szkolna jest bardzo cenną pomocą w szkole przy nauczaniu religii, języka polskiego, historii, geografii i przyrody. Wiele obrazów może być również bardzo miłą ozdobą klas.

Wydawnictwo ukazuje się serjami co miesiąc, rocznie 10 seryj. Dotychczas wyszły 22 serje, liczące przeszło 300 ilustracji.

Do każdej serji dołączony jest dodatek, wyjaśniający obszernie treść każdego obrazu.

Ilustracja Szkolna, mimo dużej wartości estetycznej i dydaktycznej, jest bardzo tanim wydawnictwem. Każda szkoła wobec tego może i powinna mieć to wydawnictwo. 300 ilustracji, umiejętnie wyzyskanych w szkole, może dać w nauczaniu duże rezultaty, a niejedną z lekcyj uczyni interesującą i przyjemną dla młodzieży.

Według informacji wydawnictwa, podanych w XXII serji, nowi prenumeratorzy mogą nabyć poprzednie serje w cenie po 2 złote (IV — XI s.) i po 3 złote (XII — XXII ser.). Pierwsze 3 serje są już wyczerpane.

Najnowsze wydawnictwa.

- Colvin Stephan Sheldon i Bagley Wiliam Chandler:** Postępowanie człowieka. Wyd. II. Przekład Izy Moszczeńskiej. Warszawa, 1931 r., str. 217, zł 3.
- Donat Józef:** Wolność nauki. (Obraz nowoczesnego życia umysłowego). Wyd. III. Przełożył z niem. Władysław Rustan. Kraków 1930 r., str. 336, zł 8.
- Nawroczyński Bogdan:** Uczeń i klasa. Wyd. II. poprawione i uzupełnione. Lwów—Warszawa 1931, str. 392, zł 12.80.
- Fischerówna Anna:** Nauka historii w szkole powszechnej. Przemysł—Warszawa 1931, str. 87, zł 2.40.

- Gawrońska Bronisława:** 50 planów lekcji śpiewu dla I oddziału szkoły powszechnej. Wilno 1930, str. 47, zł 1.30.
- Kotlarska Zofja:** Obrazki sceniczne. (Rozmówki i zabawy dla dzieci. Do użytku nauczycieli klas młodszych). Łódź—Katowice 1930, str. 95, zł 4.
- Nauka o Polsce współczesnej w seminarjach naucz.** (Konferencja nauczycieli semin. naucz. zorganizowana przez Związek Polskiego Nauczycielstwa). Druk „Nasza Księgarnia.
- Sowiński Michał.** Nauczanie robót ręcznych. Część II. (Roboty z papieru, kartonu, lektury i pomoce naukowe). Kraków, 1930 r., str. 244.
- Tor Józef:** Plastyka w szkole. (Metodyka nauki rysunku w szkole powsz. i śred.). Katowice 1931 r., str. 101, zł 3.
- Tyne Stanisław i Gołabek Józef:** Czytanki polskie dla II. oddziału szkoły powszechnej. Lwów — Warszawa.
- Tyne Stanisław i Gołabek Józef:** Przewodnik metodyczny do Czytanek polskich dla II. oddziału szkoły powszechnej. Str. 120, zł 2.80.
- Klinger W.** Doroczne święta ludowe a tradycje greckorzymskie. Kraków, str. 109, zł 6.
- Rocznik Wołyński:** T. II. Kraków 1931 r., str. 584, tablice i mapy zł 24.
- Pamiętnik Koła Kielczan:** 1930-31. Warszawa 1931, str. 124 + 7 tabl. zł. 6.

 147.

OGŁOSZENIA.

Książki nadesłane.

- Kalinowski St. Nauka fizyki podr. dla szkół humanist. Nakładem M. Arcta w Warszawie.
- A. M. Rusiecki i A. Zarzecki. Matematyka, podręcznik dla uczniów szkoły powszechnej oddział IV. W książce tej autorzy podają szczegółowe wskazówki metodyczne do nauczania matematyki w oddziale IV. Nakładem Księgarni św. Wojciecha w Poznaniu.
- Danyś-Fleszarowa. Polska współczesna I. Ziemia.
- Gayówna. Krajoznawstwo. Nakładem „Naszej Księgarni” Sp. Akc. Związku Nauczycielstwa Polskiego w Warszawie.